

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edincih je moč.«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leto je 65 gl., za polu leta 33 gl., za četrt leta 16 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Notranji naš položaj.

Ker je zdaj čas kislih krastevcev, kakor imenujejo žurnalisti tišino v pasjih dnevih, začeli so se listi prepirati o čisto nepotrebnih stvareh, in kovati nove programe za bodočo notranjo politiko. Mi bi imeli sicer kaj bolj potrebnega pisati, ali potrebno se nam vendar zdi, da se od časa do časa ozremo tudi na občno gibanje v notranjem naše države. Velikonemci sami ne znajo, kako bi zakrivali svojo lastno zadrego; kakor znano, razdeljeni so zdaj v več frakcij in ni niti misliti, da bi se ne ustanovil poseben čisto nemški narodni klub, kateri bode manj ali več ugajal Schönerejevimi veleizdajskim teorijam; to svojo zadrego pa hočejo maskirati s tem, da preiskujejo prihodnje stanje parlamentarne desnice in da po vsej sili hočejo zaslediti mej desnico velik razpor.

Dvorni svetovalec Lienbacher uganja sicer svoje navadne burke; mož ima slabost, da rad sliši o sebi govoriti, on je rajše v klubu treh prvi, nego v klubu 30ih četrti ali peti. Ali vse politizovanje Lienbacherjevo ne bo preveč motilo vode desnici, kakor je ni v poprejšnjem drž. zboru. Raznesli so velikonemški listi tudi vest, da se grof Hohentwart pogaja s knezom Lichtensteinom v namen, da bi se Lichtensteinov klub spojil s Hohentwartovim klubom, ali tega da noče Lichtenstein, kateri temveč z Lienbacherjem in z drugimi konservativnimi Nemci namerjava napraviti nek nov konservativni klub središča, kateri se bode ustavljal Slovanom, ob enem pa delal na to, da se država postavi na strogo katoliško stališče ter da se obnovi konkordat s papežem. O tej stvari se je te dni mnogo pisalo, ali ko je bila zadevna polemika najvročjeja, oglašil se je grof Hohentwart v listih ter lakonično izpovedal, da ni, od kar se je razšel državni zbor, govoril ni z Lichtensteinom ni s kakim drugim poslancem konservativno nemške barve.

Nekoliko dni poprej pa je izdal baron Giovanelli v imenu Tirolskih konservativnih poslancev neko brošuro, v kateri biča vse one, ki le mislijo na vstvarjenje čisto neodvisnega nemško-konservativnega kluba, in odločno izreka, da Tirolski poslanci ostanejo v tistem klubu, v katerem so dosedaj bili. —

Od slovenske strani se pa je zopet te dni povdarjalo, da bi bilo dobro in potrebno, da se ustanovi poseben južnoslovanski klub, v katerem bodo združeni vsi Slovenci in Hrvatski narodni poslanci južnih dežel.

Ne da bi se spuščali v natančne razprave o tej zadevi, trdimo uže danes, da bi si nemški konservativci le škodovali, ko bi hoteli v posebnem klubu na eno stran Slovane dražiti, na drugo pa zahtevati novih garancij za strogo katoliško podlago države. Nemci pravega katoliškega čuta imajo v Slovanih najboljše zaveznike; Slovani nemajo volje ni interesa, da bi se protivili pravicam katoliške cerkve; cizlajtanski Slovani se tako skoro sami katoličani; oni se torej prav tako zanimajo za katoliško cerkev, kakor dobro katoliški Nemci; to vse prve luči mej avstrijskimi nemškimi strogo katoliškimi politikami, kakor so pater Greuter, baron Giovanelli itd. predobro vedo in omenjena moža, s katerima se Lienbacher in Lichtenstein glede kompetence v katoliških stvareh ne moreta meriti, spoznala sta uže davno in vedno trdila, da konservativna, katoliška Avstrija ima v Slovanih najboljše zaštitnike in prav tako imajo konservativni Nemci v njih najboljše zaveznike.

Katoliška cerkev uči pa veliko toleranco v narodnih zadevah, in prav malo katoliškega duha, še manj pa političnega takta bi kazal oni kouservativni klub, kateri bi hotel na eno stran posnemati brezverne ali pa protestantske Velikonemce, posnemati jih namreč v negiranju pravic Slovanom, na drugej strani pa zahtevati, da bi jim Slovani pomagali do kon-

kordata, do konfesionalne šole in Rog ve še kaj družega.

Teh stvari od Velikonemcev menda vendar ne bodo mogli doseči, niti po potu kompromisa, in da bi bilo to vse mogoče, naj bi še bilo, ker pa to ni, kaže se vsa stvar jako smešna, zdravej logiki nasprotujoča.

Prav zato pa je menda razdor od te strani le pium desiderium Velikonemcev; v istini pa je situacija taka postala, da niti Lichtensteinova frakcija v prihodnjem parlamentu ne bo le imela raison d'être, in je veliko nade, da se zopet popolnoma sklop s Hohentwartovim klubom.

Južnoslovanski klub bi imel pa uže več zmisla, ker v resnici bi bilo skoro treba, da južni Slovani krepkeje poudarjajo svoje težnje ne le vladi in konservativnim Nemcem, temuč tudi drugim Slovanom nasproti.

Ali tudi ta klub, kateri, ako bi se osnoval, ne bi preveč rušil discipline na desnici, najbrže ne zagleda dneva, ker se dotične težnje še boljše dajo formulirati in podpirati v Hohentwartovem klubu in ta more krepkeje uplivati na vlado, nego pa poseben manji klub.

Iz vsega tega je razvidno, da nobenej frakciji na desnej strani parlamenta ne kaže rušiti one organizacije in discipline, katera je obstala v poprejšnjem parlamentu, to kaže tudi Hohentwartov mirni odgovor na razne govorce, in uprav ta odgovor nam daje nekako garancijo, da ostane v prihodnje vse pri starem in da se mogoče še na desnici v to zboljša, da se v resnici tudi Lichtensteinovci vtope v Hohentwartovem klubu; Lienbacher in še kak drug divjak, ki hoče obveljaviti svoje enojko, ne bode tega oviral. Veselje v Izraelu je torej brez pomena, desnica bode v tem zasedanju močnejša nego je bila v zadnjem, in ako bi tudi ne bila, za levičarje je grozdeje previsoko, oni še dolgo časa ne bodo vladomozni, in Taaffeju ne bodo mogli čisto nič obtežavati vladanja. Naše menenje je, da se na

desnici poravna vsaka diferenca, kakor hitro stopi skupaj parlament, v kateri namen se vodje vseh klubov desnice uže zdaj dogovarjajo; ne tako pa na levici, katera ima mej seboj razjedovalne snovi.

V nesreči se spozna človek, spozna se pa tudi stranka. Marsikateri človek zgubi v nesreči glavo, enako je tudi z stranko; to nam kaže prejasno postopanje levičarjev v obče in njihove kombinacije. Ker vidijo, da drugače ne bi mogli nikdar priti več do vlade in da ne bi mogli več izvrševati ponemčavanja, ako bodo Slovani v tolikem številu v parlamentu, zmislili so si drug način, kako bi dosegli, svoje namene. — Način je prav lehak: Poljakom dajmo popolno avtonomijo; oni naj bodo zase, skoro na tak način kakor Ogri, Dalmatincem pa pustimo, da se združijo z Hrvatsko in se torej priklopijo Translajtaniji. S tem odpade v državnem zboru 74 slovanskih poslancev in nam, Nemcem bode za vse čase zagotovljena večina v državnem zboru; potem še le bomo mogli v kratkem času ponemčiti Čehe in Slovence. — Prašanje je samo, ako pa bi za to kombinacijo tudi dobili zadostno (2/3) večino v drž. zboru in še celó v gosposkej zbornici? In ko bi tudi tak predlog prodril v parlamentu; kaj pa potem krona poreče? In ko bi tudi krona trializem sankcionirala, ali bi potem Čehi in Slovenci svoje glave kar voljno položili pod šafot, kateri bi jim napravili Velikonemci? — Stvar je tako abotna, da se na prvi pogled vidi fantazija »desperadov«; (obupancev) »revoži« so in zato »barantajo« za medvedovo kožo, pa še medveda niti ne poznajo.

Politikarji, ki take kombinacije pošiljajo mej svet, niso več ozbiljni možje, in s takimi pač ni treba mnogo računati.

Velikanska gora političnih kombinacij Velikonemcev prodi majhno miško.

Da le Slovani Avstrije ostanejo solidarni, ni se jim bati velikonemških

PODLISTEK.

Urvaši.

Indijska drama Kalidásova.

Na slovenski jezik preložil dr. Karol Glaser.

(Dalje.)

Voznik.

O kralj, iz vzhodne strani s iši se Ropot voza; možak, ki megli je Enak, in ki opanke ima, Iz zraka stopa zdaj na goro tja.

Apsarase.

Glej, glej, Čitraratha prihaja.

Čitraratha (nastopi).

Proslavljam Tvoje junaško mišljenje; Ti moreš Indru pomagati.

Kralj.

To je kralj gandharvov* (Z voza stopaje). Pozdravljam Te, dragi prijatelj! (Sežeta si v roke)

* Gandharvi so bogovi nižje vrste; nebeški muziki.

Čitraratha.

Prijatelj! Po Náradu** je zvedel Indra, da je Kešin Urvašijo z silo odvel. Vojskam gandharvov je ukazal, naj jo rešijo. Med tem sem slišal od potnikov, ki hodijo po zraku, da si juniški čin izvršil, in da si tukaj; radi tega sem dospel sem. Zdej moraš s to apsaraso k Indru iti; kaj ti veliko uslugo si mu storil. Le premisli Nárada! poprej ponudil jo Je Indru, zdaj pa Ti, prijatelj moj, Ko si premagal vse sovražnike Bogov in rešil jo iz krutih rok.

Kralj.

Prijatelj dragi, ne govori mi Takó! Le Indra kaže svojo moč, Če po prijateljih sovražnike Premaga; saj i levov krepki glas, Ki po bregéh močno razlega se Velike oroslone v beg spodi.

Čitraratha.

Res je to! Ponižnost kaj lepo diči hrabrega junaka.

Kralj.

Zdaj pa ni primeren čas, da bi pohodil Indra. Sprevedi jo ti, prijatelj k vladarju.

Čitraratha.

Kakor zapovedaš. Hodite, apsarase. (Vse se napotijo).

** Nárada je nebeški modrijan, h kratki tudi posel bogov.

Urvaši (k prijateljici).

Čitralkhá! Prav prijazen je kraljev modrijan; pa vendar si ne upam posloviti se od njega; opravi ti ta posel.

(k kralju pristopivši)

Urvaši ti to naznanja, veliki kralj: »Prosim te, dovoli mi, da tvojo slavo, kot bila bi prijateljica, razglasim v nebesih, kder stanujejo bogovi.

Kralj.

Idite z bogom! Da se zopet vidimo. (Vse apsarase z gandharvi vred se vzdignejo v zrak).

Urvaši

(dela, kot da bi bila zaprečena v zrak zleteti).

Oh, glej! tam na ovijalnici visi moj niz biserov! (Premeteno se ozira in pogleduje kralja).

Čitralkhá. (Smehljaje se).

Prav močno se je zapel: ne morem ga sneti; pa hočem se potruditi.

Urvaši (smehljaje se).

Spominjaj se svoje oblube.

Čitralkhá.

(Dela tako, kot da bi ga odvezavala). *Kralj.* O draga ovijalnica, zelo Sem tebi zdaj hvaležen, da si mi Prekrasno devo na trenotek tu Zamotila, ker morem zreti jej

V oko; na pol se obrnila je, Pogledala prijazno mi v obraz.

Voznik.

O kralj, v globoko morje si pognal Sovražnike sé svojo močno strelo, Katero si posvetil bogu Váyu*: Skoz zrak letela je kot brzi-veter, Potem pa vrnila se v varni tul: Tako se v ljukno vrača silen zmaj.

Kralj.

Hočem stopiti na voz, bližaj se. (Voznik sluša; kralj vstopi).

Urvaši.

(Poželjivo se za kraljem oziraje odhaja z gandharvi in z apsarasami).

Kralj (zre za njo).

Dosežem li kedaj kar želim? — Popela se je božja déva v zrak, Vzletela je in meni sloma Odnésla z sabo to srce iz prsi! Takó izpuli lotusa flamingna Iz stebila vlakno, vrh mu odkrhnovši.

(Odide)

(Konec prvega dejanja).

*) Pesnik misli na strojivo obdarjeno z čarobnimi močmi, ki ga je Váyu — bog vetrov — Pururavas poklonil, in ki se samo vrača.

jubezni, valček, godba. 10. Rieder: „Slo- vanske melodije“, potpourri, godba. Po koncertu boje ples v dvorani. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina za gg. člane 30 novč. za nečlane 50 novč. Ker je čisti dobiček namenjen za napravo še potreb- nega telovadnega orodja, se radočarnosti ne stavijo meje. P. s. Gospodje člani se prosijo, da pridejo v društveni obleki. — Ako boe vreme neugodno, se koncert preloži na 15. avgusta.

Postava od 19. apr. 1885.

s katero se izdajò začasna določila o plači katoliške duhovščine, obskrbujoče dušno pastirstvo.

(Konec.)

S. 8. Na take dušno-pastirske postaje, katere so vtelovljene (priedinjene) kakí redovni družbi, ne uporabljajo se določila te postave.

Isto velja za dušno-pastirske postaje, ki so vtelovljene svetno-duhovski združbi (korporaciji), dokler ima združba dovoljno sredstev, da ob svojem skrbi za stanu primerni najmanj dohodek duhovnikov, katerim je kje dušno pastirstvo izročeno.

Člen II. §. 9. S pričujočo postavo ustanovljene dopolnitve v dotaciji duhovnikom pomočnikom (§. 1), in v plači in nagradi provizorjem (§. 5) in v pokojnini deficijentov (§. 6) naj od 1. dne januarja 1886. počenši v polnem iznosu, a dopolnitve v kongruvi samostalnih dušnih pastirjev (§. 1) naj od 1. dne januarja 1887 polovično in od 1. januarja 1888 počenši celotno obveljajo.

S. 10. Zvršitev te postave je naročena ministru za bogočastje in uk in ministru za finance.

Na Dunaji, dne 19. aprila 1885.

Franz Jožef, s. r.

Taaffe, s. r. Conrad, s. r. Dunajewski, s. r.

Razkaz I.

iznosov kongruve ustanovljenih v zmlusu S. I. za posamične kraljevine in dežele na dobo v členu I. s kraja povedano.

Table with columns for region (I. Dolnja Avstrija, II. Česko, Moravsko, Sleško in Gornja Avstrija, III. Štajersko, Koroško, Kranjsko, Salzburgsko, Tirolsko s Predaleiskim, IV. Istra, Trst in obme- stje, Goriško-Gradiščan- sko in Bukovina), location, and amounts.

Table with 3 columns: location (e.g., V mestih in trgih čez 10.000 stanovalecev), and amounts (700, 350).

Pojasnilo! Za večja zdravilišča sma- trati je take kraja, kjer se shaja po več tujcev ter vsled tega, kakor izkušnja uči, cena živežu znatno poskoči.

Razkaz II. Odmere pokojnin dušnih pa- strirjev za opravljanje službe nesposobnih.

a) Za enega samostalnega dušnega pastirja: (Kadar je kongruva s sistemizo- vana za dušno-pastirsko postajo, na k- teri je naposled bil, iznašala:) 500 gl. ka- teri je služil do 10 let 500 gl., 300. čez 10 do 20 let 350, čez 20 do 30 let 400, čez 30 do 40 let 425, čez 40 let 450, 600 gl. ka- teri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 360, čez 20 do 30 let 420 čez 30 do 40 let 450, čez 40 let 430, 700 gl., kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 370, čez 20 do 30 let 440 čez 30 do 40 let 475, čez 40 let 510, 800 gl., kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 330, čez 20 do 30 let 460, čez 30 do 40 let 500, čez 40 let 540, 900 gl., kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 390, čez 20 do 30 let 480, čez 30 do 40 let 525, čez 40 let 570, 1.000 ali več goldinarjev kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 400, čez 20 do 30 let 500, čez 30 do 40 let 550, čez 40 let 600, b) za enega duhovnega po- močnika kateri je služil do 10 let 225, čez 10 do 20 let 250, čez 20 do 30 let 275, čez 30 do 40 let 300, čez 40 let 300.

Tržno poročilo.

Kava — mirna kupčija, cene stalne. Sladkor — mlahova kupčija in slabše cene, vsled poročil o dobri letini za slad- korsko peso. Olje — mlahova kupčija, cene slabše. Petrolje — stane f. 9-10. Žito — dobro obratano, cene se po- mikijo kviško. Seno — dobro konjsko novo f. 1-130, staro f. 170 do 190. Kupčija v obče slaba.

Borsno poročilo.

Borsa je postala zopet živahneja, kurzi državnih papirjev se pomikajo zaporedoma više; pa tudi divize in valute so trdne in jako visoke. Tendenca jako dobra.

Dunajska Borsna dne 21. julija

Table with 2 columns: item (Enotni drž. dolg v bankovcih, Zlata renta, 5% avst. renta, Delnice narodne banke, Kreditne delnice, London 10 lir sterlin, Napoleon, C. kr. cekini, 100 državnih mark) and amounts.

Javna zahvala.

Podpisani se presrčno zahvaluje dr. Fran Mandiču, ker ga je v težki bolezni hitro in dobro ozdravil; in del. podp. društvu za zdatno podporo. Ivan Krapež. Trst 20. julija 1885.

Advertisement for Marijaceljske želodečne kapljice, featuring an image of a bottle and text describing its benefits for various ailments.

Prevara. Navadno hočejo ljudi preva- riti nekoji lekarničarji po ponarejenih iz- delkih raznih zdravil, ki so vsjed njihove koristi postale jako priljubljene. Tako se godi z švicarskimi kroglicami R. Brandta, ki so za prebavljenje jako dobro, da jih drugi ponarejajo, tako zavilajo kakor one, samo da niso nič vredne. S tem samo ljudi sleparijo. Pazite! Ljudje, kečar kupu- jete te kroglice, da so vselej na zavitku bel križ v rdečem polju in čiku R. Brandt zapisane.

Zaslugež za siromake !!

mnogovrstne zeljšu, korenine, lubje, cvet- lice ino še veliko drugih ras'ljn kupava Karol Koren v Planini štacijon Rak.k.

Advertisement for VLAHOV ROMANO VLAHOV Likver okrepljujuči želudac, featuring an image of a bottle and text describing its medicinal properties.

Advertisement for Švicarska ČOKOLADA in CACAO, featuring an image of a box and text for AMED. KOHLER & FILS v LAUSANNE (Švica).

Advertisement for J. C. Juvančič, posestnik vinogra- dov na Bizeljškem, zaloge in domicii Lju- blijana priporoči bela Bizeljska vina o l 14 do 20 for. 1884 l-ta, 1883 po 20-24. Dolenca ručekastega od 14 do 20 for. Uzori samo od 56 litrov naprj.

Advertisement for ŽELODČNE BOLEZNI je mogoče HITRO in POPOLNOMA ozdraviti po JERUZALEMSKEM BALZAMU, featuring text describing the benefits of the balm.

Advertisement for Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu, featuring text about insurance services and company statistics.

Advertisement for Elija Treves, featuring text about a medical treatment and contact information.

Advertisement for Komoditeta in ekonomija zadnja novost. featuring an image of a printing press and text for H. FREISINGER-JA.